

LVAT nutarties, susijusios su VAAT sprendimu dėl asmens duomenų tvarkymo pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą, santrauka (administracinė byla Nr. A-1319-629/2021)

2021 m.

SUTRUMPINIMAI

ADTAĮ – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

ADTAĮ-1 – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo redakcija, galiojusi iki 2018-07-15

Inspekcija – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

LVAT – Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

VAAT – Vilniaus apygardos administracinis teismas

Tarnyba – Viešojo saugumo tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos

Paslapčių įstatymas – Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymas

Inspekcija 2018 m. gavo X. X. skundą, kuriame jis nurodė, kad yra statutinis valstybės tarnautojas, dirbantis Tarnyboje, o Tarnybos pareigūnai galimai neteisėtai rinko ir viešino Duomenų valdymo sistemoje (toliau – DVS) konfidencialią informaciją, susijusią su asmeniniu (šeiminiu) gyvenimu, t. y. 2018 m. Tarnybos korupcijos skyriaus vyr. specialistas tarnybiniu pranešimu „Dėl duomenų pateikimo klausimyne dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija“ informavo apie X. X. Klausimyne pateiktus galimai melagingus (klaidingus) biografinius duomenis Tarnybos Korupcijos skyriaus viršininką. Tokį pat 2018 m. tarnybinių pranešimą pateikė Tarnybos vadui, kuris nurodė atlikti tarnybinių patikrinimą. Tarnybos korupcijos skyriaus vyr. specialistas neteisėtai viešino X. X. informaciją apie šeiminių gyvenimą nuo 2018 m. Tarnybinių pranešimų iki 2018-05-04 tarnybinio patikrinimo išvados surašymo ir patvirtinimo visa medžiaga tyčia buvo keliama į DVS.

Išnagrinėjusi skundą, Inspekcija X. X skundą atmetė.

Atsižvelgiant į tai, kad skundžiami veiksmai buvo atlikti 2018-04-11, jų teisiniu vertinimui buvo taikomas ADTAĮ-1. Asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tik tuo atveju, jeigu tai atitinka ADTAĮ 3 ir 5 straipsnių nuostatas. ADTAĮ 3 straipsnio 1 dalies 2 punktą numatė, kad duomenų valdytojas privalo užtikrinti, kad asmens duomenys būtų tvarkomi tiksliai, sąžiningai ir teisėtai. Kriterijus, kuomet asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu, nustatė ADTAĮ 5 straipsnio 1 dalis. Nesant nė vieno teisėto asmens duomenų tvarkymo kriterijaus asmens duomenų tvarkymas buvo laikytas neteisėtu.

Skundo nagrinėjimo metu buvo nustatyta, kad Tarnyba 2018 m. gegužės mėn. raštu „Dėl tarnybinio patikrinimo perdavimo“ persiuntė tarnybinio patikrinimo medžiagą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai (toliau – VRM) vertinimui ir sprendimo priėmimui.

VRM centrinė specialioji ekspertų komisija (toliau – VRM CSEK) 2018 gegužės mėn. raštu „Dėl tarnybinio patikrinimo medžiagos vertinimo“ nurodė, kad nėra pagrindo VRM CSEK svarstyti pateiktą medžiagą bei spręsti dėl siūlymo naikinti leidimą pareiškėjui, nes Tarnybos išvadoje konstatuoti duomenys nėra teisingi. VRM CSEK nustatė, kad X. X. Klausimyno 5 lapą, kuriame turi būti nurodomi vaikai, pildė iš naujo 2016-02-02 ir jame nurodė visus savo vaikus ir šis klausimynas (VRM 2016-04-14 raštu) buvo išsiųstas Saugumo departamentui, todėl nelaikytina informacijos nuslėpimu jo kandidatūrą tikrinančioms institucijoms bei nebuvo pagrindo pradėti tarnybinių patikrinimą pagal Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 33 straipsnio 7 dalį, kaip buvo atlikta

nagrinėjamu atveju.

VRM 2019-05-10 raštu „Dėl tarnybinės pagalbos suteikimo“ Inspekcijai nurodė, kad Paslapčių įstatymo 18 straipsnio 6 dalies 2 punktą nustato, kad asmenis, kurie pretenduoja gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija ir kurie eina ar pretenduoja eiti pareigas vidaus reikalų sistemoje, tikrina VRM ministro įgaliotos institucijos. VRM ministro 2002 m. gegužės 22 d. įsakymu patvirtintos Dirbančių bei priimamų į valstybės tarnybą VRM administracijos struktūriniuose padaliniuose ir įstaigose prie VRM asmenų, kurių darbas susijęs su Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančios informacijos naudojimu ar šios informacijos apsauga, tikrinimo, leidimų dirbti ar susipažinti su valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančia informacija bei asmens patikimumo pažymėjimų išdavimo, neišdavimo ir panaikinimo tvarkos 9 punktą, tokių asmenų tikrinimą atlieka VRM ir įstaigų prie VRM, kuriose formuojamos ar priėmus į tarnybą, būtų formuojamos asmenų asmens (tarnybos) bylos, vadovų įgalioti valstybės tarnautojai. Vykdydami šį įsakymo punktą Tarnybos vado įgalioti valstybės tarnautojai turi teisę tikrinti asmens duomenis, nurodytus Klausimyne.

Paslapčių įstatymo 17 straipsnio 8 dalis nustato, kad asmuo papildomai tikrinamas nesibaigus Paslapčių įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams, jeigu gauta duomenų, kad galėjo atsirasti 17 straipsnio 2 dalyje numatytų aplinkybių. Todėl paaiškėjęs (sužinotas) faktas apie nesantuokinį vaiką buvo pagrindas asmenį papildomai tikrinti, taip pat tikrinti asmens nurodytus duomenis Klausimyne, kai leidimas dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija yra išduotas.

Įvertinus tai, kas išdėstyta, bei atsižvelgiant į tai, kad X. X. Klausimyną tikrinęs Tarnybos vado įgaliotas valstybės tarnybos vyr. specialistas turėjo teisinį pagrindą tikrinti pareiškėjo Klausimyną pagal Paslapčių įstatymą ir VRM ministro 2002 m. gegužės 22 d. įsakymą, Inspekcija padarė išvadą, kad Tarnybos pareigūnų veiksmai tvarkant X. X. asmens duomenis (renkant, pradedant tarnybinius patikrinimus ar įkeliant į DVS) buvo teisėti ir nepažeidė ADTAI 3 straipsnio 1 dalies ir 5 straipsnio 1 dalies nuostatų.

X. X. Inspekcijos sprendimą, kuriuo skundas buvo atmestas, apskundė VAAT.

VAAT nustatė, kad byloje nėra duomenų apie neteisėtą X. X. duomenų rinkimą ar viešinimą. VRM CSEK išvados negali paneigti Inspekcijos kompetencijos pagal Įstatymą atlikti tyrimą ir vertinti duomenų rinkimo teisėtumo klausimą. Pabrėžta, kad dokumentas buvo suformuotas, pasirašytas ir įkeltas į DVS sistemą įgaliotų Tarnybos pareigūnų, todėl tai negali būti laikoma X. X. teisių pažeidimu. Neabejotina, kad Tarnyba turi teisę tikrinti pareigūnus ir atitinkamai vertinti jų pateiktus duomenis. Inspekcijos išvados yra pagrįstos ir teismas neturi pagrindo jomis abejoti. X. X. skundo argumentai nepaneigia Inspekcijos atliktų veiksmų teisėtumo. Be to, tai, kad X. X. nesutinka su išvadomis, savaime nėra pagrindas jo skundą tenkinti. VAAT konstatavo ginčijamo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą, X. X. skundą dėl Inspekcijos sprendimo panaikinimo atmetė.

X. X., nesutikdamas su VAAT sprendimu, padavė apeliacinį skundą LVAT, kuriame nesutiko su teismo atliktu įrodymų vertinimu ir padarytomis išvadomis.

X. X. apeliaciniame skunde teigia, kad Sprendime nepagrįstai nurodyta, kad Tarnyba teisėtai atliko patikrinimą dėl jo pateikto Klausimyno, skirto asmenims, kurie pretenduoja gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žymomis „VISIŠKAI SLAPTAI“, „SLAPTAI“ arba „KONFIDENCIALIAI“ VRM bei Valstybės saugumo departamentui. X. X. nuomone, pareigūnas pagal pareigybinę instrukciją neturėjo teisės tikrinti jo pateiktų duomenų. Tarnyba, pareiškėjo įsitikinimu, neteisėtai leido minimam pareigūnui tikrinti bei viešinti DVS sistemoje jo duomenis apie šeiminių gyvenimą. Pareiškėjas nurodė, kad VRM CSEK nustatė, kad tarnybinis patikrinimas pradėtas ir duomenys rinkti neteisėtai bei prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas.

LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismas, tikrindamas X. X. skunde išdėstytą teiginių teisingumą, pakankamai detalai išanalizavo bylos proceso šalių argumentus, išsamiai išnagrinėjo ir įvertino byloje reikšmingas faktines aplinkybes, bei padarė pagrįstas išvadas, kad X. X. skundžiamas Sprendimas yra teisėtas ir pagrįstas, jį naikinti nėra teisinio pagrindo.

Apibendrinama nustatytas aplinkybes LVAT teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas, atmetęs X. X. skundą, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą. Pirmosios instancijos teismas nustatė visas ginčui išspręsti reikšmingas aplinkybes, teisingai aiškino ir taikė materialiosios

bei proceso teisės normas. Apeliacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo pirmosios instancijos teismo sprendimą naikinti ar keisti. Todėl teisėjų kolegija, iš esmės pritardama teismo padarytoms išvadoms, sprendime išdėstytų motyvų nekartojo iš naujo, bei neaptarinėjo kitų apeliacinio skundo argumentų, kurie neturi reikšmės bylos išsprendimui, skundžiamą pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą, o apeliacinį skundą atmetė.

<http://liteko.teismai.lt/viesasprendimupaieska/tekstas.aspx?id=665b1fd1-3842-4c6c-ae86-b95e14ffbd0>